MacArthur, Douglas (1875–1953)

Forrás: http://www.history.navy.mil/photos/pers-us/uspers-m/macarthr.htm

Amerikai katona, második világháborús tábornok.

1880. január 26-án született a Arkansas állam beli Little Rocknál található katonai bázison. Apja magas rangú katonatiszt volt az Egyesült Államok hadseregében, nagyapja skót bevándorló. Gyerekkora első éveit a határvidéken töltötte, testvérével együtt először anyjuk tanította őket írni-olvasni. 1889-ben a család Washington D.C.-be költözött, itt végre már rendes iskolába járt, viszont tanulmányi eredményei nem voltak túl jók. 1893-ban ismét költöztek, ezúttal Texasba, MacArthur apjának újabb állomáshelyére. Itt a Nyugat-texasi Katonai Akadémiára járt (West Texas Military Academy), itt már kitünt jó eredményeivel, nemcsak tanulmányai, hanem a sport terén is. Ezután felvételizett a West Point katonai akadémiára, ahol a jelentkezők között az első helyen végzett. Ekkoriban apját a Fülöp-szigetekre helyezték át, ez később az ő életében is fontos szerepet fog játszani. Közben (1903) évfolyamelsőként elvégezte West Point-ot, és megkapta a hadnagyi rangot.

A gyalogságnál kezdett szolgálni. Hamarosan követte apját a Fülöp-szigetekre, ahol részt vett több katonai létesítmény építési munkálatban. A trópusi éghajlat miatti gyakori betegségek őt sem kerülték el, 1904-ben vissza is tért San Fransiscóba. 1905-ben következő megbízatása során apja mellett szolgált segédtisztként, aki akkor a japán hadsereg megfigyelője, aki az akkor zajló orosz–japán háborúban. A háború után beutazta egész Dél-Ázsiát, ahonnan csak 1906 nyarán tért haza. Ezután hadmérnöki főiskolába járt, majd Fort Leavenworth-be kerül (1908), ahol egy mérnöki osztag parancsnoka. Folyamatosan emelkedett a ranglétrán, 1911-ben századossá léptették elő, 1915-ben már őrnagy.

Az Egyesült Államoknak az első világháborúba lépésekor (1917) és a háború alatt a 42. ún. „Rainbow" Divízió egyik tisztje. (A „Rainbow" elnevezés onnan ered, hogy minden államból voltak benne katonák). A divízió az első amerikai egységek között érkezett Európába. Pár hetes franciaországi kiképzés során MacArthur katonái 1918 elején estek át a tűzkeresztségen. Februárban MacArthur – franciákkal együtt – részt vett egy kisebb felderítő akcióban a német állások közelében, emiatt megkapta a Silver Star kitüntetést, amit még hatszor ítélnek neki oda a háborúban nyújtott teljesítményéért (összesen 13 alkalommal kapott kitüntetést az első világháború alatt). 1918 nyarán részt vesz az utolsó nagy német támadás megállításában. 1918 őszén a meuse-argonne-i offenzívában könnyebben megsérült. A háború végén a „Rainbow"

Division parancsnoka. A német fegyverletétel után, a Rajna-vidék megszállásában vesz részt.

MacArthur 1919-ben tért vissza hazájába, kinevezték a West Point katonai akadémia igazgatójának, ezt a posztot 1922-ig tölti be. Az akadémia történetének egyik legfiatalabb vezetőjeként oktatási reformokat vezetett be (hangsúlyt fektetett a tananyag kiszélesítésére, valamint nagyobb szerepet szánt a fizikai kiképzésre is). 1922 mozgalmas év volt a számára, hiszen azon kívül, hogy az év elején megházasodott, új megbízatást is kapott, ami költözéssel is járt, és véget ért igazgatói karrierje. A Fülöp-szigetekre került, ahol a manilai katonai körzet parancsnoka lett. Három évet töltött itt, 1925-ben ismét visszatért az Egyesült Államokba. A következő évek során több helyen is állomásozott, valamint részt vett az amerikai csapat 1928-as olimpiára való felkészítésében is. Az 1920-as évek végén egy ideig ismét a Fülöp-szigetekre helyezték, ezalatt elvált feleségétől is.

1930-ban előléptették tábornokká, bekerül a vezérkarba. 1935-ben a Fülöp-szigetekre ment, hogy felügyelje az ottani hadsereg létrehozását. Ekkoriban segédtisztként alatta szolgált Eisenhower is, akivel nem volt túl jó kapcsolata. MacArthur 1937-ben hivatalosan nyugdíjba vonult az amerikai seregből, katonai tanácsadóként azonban a Fülöp-szigeteken maradt.

1941 nyarán, amikor már az amerikaiak számára is vészesen közeledett a háború, MacArhturt visszahívták a katonai szolgálatba és altábornagyként a távol-keleti amerikai haderők (United States Army Forces in the Far East) parancsnokának nevezték ki. A pearl-harbouri támadás után nem sokkal a japánok megérkeztek a Fülöp-szigetekre is, ahol MacArthur csapatainak (nagyrészt fülöp-szigeteki egységek) a Bataan-félszigetre kellett visszavonulniuk. 1942. február végén MacArhtur Roosevelt elnök utasítására elhagyta a Fülöp-szigeteket, Ausztráliába vezényelték. Kinevezik a Csendes-óceán délnyugati részének főparancsnokává (Supreme Commander of the Southwest Pacific Area). 1942 nyarától kezdődően csapatai sorra foglalták vissza a japánok által korábban elfoglalt szigeteket, miután a midway-i győzelem lehetőséget adott az amerikai ellentámadásra. A szövetséges (főként amerikai és ausztráliai csapatok, de voltak közöttük hollandok és britek is) először Új-Guinea területéről kezdték kiszorítani a japánokat. 1943-ban kezdődött meg MacArthur irányítása alatt az Új-Guineától észak-észak nyugatra eső japánok által birtokolt szigetek elleni támadás, aminek fő célja a rabaul-i japán támaszpont semlegesítése volt (Operation Cartwheel). A hadművelet során, ami egészen 1944-ig eltartott, MacArthur stratégiája a megrősített japán szigetek elkerüléséből állt, a gyengébb védelemmel, valamint különös fontossággal bírók elfoglalása mellett. Ezáltal a rabul-i japán támaszpontot sikeresen elszigetelték és megkerülték, így nem volt szükség ostromra, ami minden bizonnyal nagy véráldozatokat követelt volna. A hadművelet sikeressége folytán 1944 őszére már lehetségessé vált a Fülöp-szigetek felszabadítása is, amit MacArthur különösen fontosnak tartott.

1944. október 20-ával kezdődően a 6. amerikai hadsereg egységei megkezdték a partraszállást a Fülöp-szigetek középső részén található Leyte szigeten. Ezután néhány nappal zajlott le a Leyte-öbölben a második világháború legnagyobb tengeri ütközete is, aminek következtében a japán flotta igen jelentős része megsemmisült. A tengeri győzelem ellenére az amerikai invázió az esős évszak és a jelentős japán ellenállás miatt kezdetben lassan haladt, azonban Leyte szigetét az év végére már elfoglalták. December 18-án MacArthur megkapta az ötcsillagos rangjelzésű hadseregtábornoki (General of the Army) rangot. 1945 elején megkezdték a Fülöp-szigetekhez tartozó legnagyobb sziget, Luzon invázióját is, márciusban pedig bevették a fővárost, Manilát. Július elejére az egész szigetcsoport amerikai kézre került, azonban még mindig maradtak harcoló japán alakulatok egyes területeken.

http://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:Douglas_MacArthur_smoking_his_corncob_pipe.jpg

MacArthurt 1945 nyarán kinevezték a csendes-óceáni amerikai erők főparancsnokának, a haditengerészet főparancsnoka továbbra is Nimitz admirális volt, így nem jött létre az egységes irányítás a térségben, amit MacArthur már korábban is nehezményezett. MacArthurt következő feladata Kyushu szigetének őszre tervezett inváziója lett volna, az erre való felkészülést azonban félbeszakította, hogy Japán időközben kapitulált. 1945. szeptember 2-á, amikor Japán aláírta a Missouri csatahajón a szövetségesek előtti fegyverletétel okmányait MacArthur az amerikai erők képviselőjeként részt vett az ünnepélyes ceremónián.

A háború vége után Truman elnök kinevezte MacArthurt a Japánt megszálló szövetséges erők élére. Japánban széles körű gazdasági, társadalmi és politikai átalakítást hajtatott végre. Stábja főszerepet játszott japán alkotmányának kidolgozásában. Ezekért az eredményeket Japánban, és külföldön is elimerést kapott. A szövetséges megszálló erők főparancsnokaként MacArthur hatáskörébe tartozott a háborús bűnösök felelősségre vonása is. Emiatt erős kritika érte MacArturt, ugyanis sokak szerint egyes japán tábornokokat a Fülöp-szigeteken olyan bűnökért végeztek ki, amit el sem követtek, és ebben MacArthurnak is szerepe volt.

1950-ben a koreai háború kirobbanását követően MacArthurt nevezték ki az ENSZ-erők élére. A főként amerikaiakból álló ENSZ-csapatok a szeptember 15-i incsoni partraszállást követően szinte egész Észak-Koreát elfoglalták, október végére elérték a kínai határt. Ahogy Kína beavatkozott, a kínai és az észak-koreai csapatok visszanyomták az ENSZ-erőket, nagyjából a háború kirobbanásakor Észak- és Dél-korát elválasztó frontvonalra. MacArthur Kína beavatkozása és az annyira óhajtott győzelem kivívása érdekében nukleáris fegyverek bevetését követelte. 1951. április 10-én Truman elnök leváltotta a koreai főparancsnoki tisztségből.

Hazatérése után az 1952-es elnökválasztási kampány kezdetén arra gondolt, hogy republikánus politikusként folytatja a karrierjét, azonban gyorsan kudarcot vallott. Volt beosztottjának, az elnökjelöltséget Eisenhowernek az atombomba bevetését tanácsolta Kína ellen, a jövendő elnök azon nem hallgatott rá: békét ígért Koreában a választóinak.

MacArthur miután végleg visszavonult a katonaságtól, a Remington Rand vállalatnál dolgozott. Az 1960-as évek első harmadában még Kennedy és Johnsonnak is adott tanácsokat, azok azonban nem hallgattak a kubai és vietnami terveikkel kapcsolatban óvatosságra intő szavaira. Életének utolsó éveiben megírta az emlékiratait (*Reminiscences*, New York: McGraw-Hill, 1964.).

MacArthur 1964. április 5-én hunyt el Washington D.C-ben.

(Kis István)

Felhasznált irodalom:

- John Simkin: *MacArthur* http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/GERrommel.htm
- Richard B. Frank: *MacArthur*. New York, Palgrave MacMillan, 2007.
- Gavin Long: *MacArthur*. Conshohocken (Philadelphia), Combined Publishing, 1998.
- Earle Rice: *Douglas MacArthur*. Philadelphia, Chelsea House Publishers, 2004.